

Attraktiva byar

Kommunstyrelsens analys 2020

Stabsavdelningen/SPU

**ÖSTRA
GÖINGE**

Innehållsförteckning

Attraktiva byar	1
1 Inledning	3
1.1 Göingemodellen	3
1.2 Mål- och resultatplanen	3
2 Verksamhetsrapport Attraktiva byar	4
3 Analys	5
3.1 Mål- och resultatplanen 2020 – 2023 avseende Attraktiva byar	5
3.2 Kommunstyrelsens analys	6
3.2.1 Sammanfattning	6
3.2.2 Återkoppling från föregående politiska analys	6
3.2.3 Politisk analys av verksamhetsrapporten	6
3.2.4 Fördjupningsområde	10
4 Uppföljning och utvärdering	11
4.1 Modell för uppföljning och utvärdering	11
4.2 Syfte och metod vid utvärdering av verksamhetsrapport	11
5 Övergripande dokument	13
5.1 Styrande dokument för området Attraktiva byar	13
5.1.1 Kommunfullmäktigenivå	13
5.1.2 Kommunstyrelsenivå	13
5.1.3 Kommunfullmäktige avseende Attraktiva byar	13
5.1.4 Kommunstyrelsen avseende infrastruktur	15

1 Inledning

1.1 Göingemodellen

Östra Göinge kommun står inför ständiga utmaningar och kraven är många på service, högre kvalitet och bättre resultat. Dessa krav kommer från medborgare och företag i Östra Göinge, men också från staten och dess myndigheter. Allt måste i sin tur förverkligas utifrån tydliga prioriteringar och begränsade resurser. För att klara detta krävs en organisation i utveckling med tydligt fokus på ständiga förbättringar där både målstyrning samt uppföljning och utvärdering är viktiga komponenter.

Göingemodellen utgår från en övergripande vision och till den kopplas sedan tydliga av politiken fastställda prioriterade områden. Dessa områden finns tydligt utpekade i den av kommunfullmäktige antagna Mål- och resultatplanen. Utifrån denna plan och en del andra antagna dokument utarbetar förvaltningen årligen en dokumenterad planering för att kunna arbeta med hänsyn till fastställda politiska prioriteringar. Mål- och resultatplanen är politikens viktigaste styrande dokument. Den utarbetas för att gälla under en fyra års period och börjar gälla efter allmänna val.

1.2 Mål- och resultatplanen

I den Mål- och resultatplan som gäller för åren 2020 – 2023 har politiken lyft fram fem prioriterade områden;

- En bra start i livet
- Vägen till arbete
- Det goda åldrandet
- Attraktiva byar
- Hållbara Östra Göinge

För ytterligare information om uppföljning och utvärdering samt styrande dokument hänvisas till avsnitten 4 och 5 i denna analys.

2 Verksamhetsrapport Attraktiva byar

Med den framlagda verksamhetsrapporten 2020 för området – Attraktiva byar - vill den kommunala förvaltningen skapa:

- transparens av hur väl kommunen lever upp till olika krav
- lärande och utveckling
- underlag för framtida prioriteringar

Inom ramen för utmaningsområdet är det en verksamhet som i första hand berörs:

- Samhällsutveckling

Verksamhetsrapporten har fokus på tre områden utifrån området Arbete och företagande:

- Attraktiva byar att bo och leva i
- Infrastruktur
- Skånes gröna hjärta

Utöver detta redovisas i rapporten skilda aspekter rörande omvärldsanalys, återkoppling tidigare analys och förvaltningens samlade rekommendationer.

3 Analys

3.1 Mål- och resultatplanen 2020 – 2023 avseende Attraktiva byar

I avsnittet 3.1 presenteras de delar i Mål- och resultatplanen 2020 - 2023 som berör området Attraktiva byar. För djupare insikt rörande vad som finns i övriga aktuella dokument hänvisas till avsnitt 5.

Inom det prioriterade området Attraktiva byar lyfts följande fram.

Bostäder

En viktig nyckel för att vilja bo och verka i kommunen är att det finns bra bostäder i trivsamma byar. Östra Göinge har de senaste åren gått från en situation med bostadsöverskott till en med begränsad bostadsbrist. Därför behöver det byggas nya bostäder av olika typer och med olika upplåtelseformer. Ett mer varierat utbud av bostäder kan efterfrågas av människor med olika bakgrund och behov. Det gynnar en fortsatt positiv befolkningsutveckling och en balanserad inflyttning. Dessutom skapar det förutsättningar för omflyttning och positiva flyttkedjor. Kommunens främsta verktyg i detta arbete är Göingehem, som genom att gå före kan stimulera privata aktörer att satsa i Östra Göinge.

Trivsel och trygghet

Ambitionsnivån när det gäller gestaltning och utformning av våra byamiljöer behöver höjas ytterligare. Byarna ska förmedla trygghet, närhet och omtanke. Att vistas i Östra Göinges byar ska kännas som att komma hem. För att nå dit krävs fördjupad samverkan mellan kommunen, Göingehem och andra aktörer på bostads- och fastighetsmarknaden. Arbetet för att få bort vanskötta eller förfallna byggnader, s.k. skamfläckar, måste fortsätta. En attraktiv by är trygg, levande och hållbar. I byn finns naturliga mötesplatser såsom butiker, café, busstation, bibliotek, idrottsanläggningar och föreningslokaler. Gående och cyklisterna är prioriterade framför andra trafikanter vid planering och omgestaltning av byn. Att vistas i byn ska kännas tryggt under dygnets alla timmar.

Kommunikationer

För att stärka byarnas attraktionskraft är kommunikationer av olika slag avgörande för vår kommuns långsiktiga utveckling. Den viktigaste pulsådern för vägtrafiken i Östra Göinge är väg 19, som sträcker sig längs med Helgeådalens. I samband med den kommande ombyggnaden av vägen finns stora möjligheter att ytterligare förbättra kollektivtrafiken bl.a. genom satsning på riktiga superbussar. Våra större byar ska fortsätta att vara de viktiga knutpunkterna för kollektivt resande. För att gynna landsbygdens utveckling måste nya lösningar utformas som knyter ihop omlandet med byarna. Utbyggda gång- och cykelleder är en delösning, som dessutom innebär tydliga vinster för miljön och folkhälsan. Digital kommunikation är också en viktig förutsättning för att kunna leva och verka i Östra Göinge. Det gäller därför att driva på för en fortsatt utbyggnad av fiber, som möjliggör digitala kommunikationer med hög

Resultatmålet: År 2023 upplevs byarna som välkomnande, levande och hållbara

Resultatindikatorer med målnivå 2023:

- Nöjd Region Index: parker och grönområden 8,2
- Nöjd Medborgar Index: Miljöarbete 70
- Nöjd Medborgar Index: Kultur 63

- Nöjd Medborgar Index: Idrott/Motionsanläggning 62
- Nöjd Medborgar Index: Gator och vägar 61
- Trygghetsmätning: Konkret känsla av otrygghet 2,3
- Trygghetsmätning: Nedskräpning 40

3.2 Kommunstyrelsens analys

3.2.1 Sammanfattning

I analysen lyfter kommunstyrelsen fram följande ståndpunkter:

- Utifrån att den upplevda otryggheten har ökat bland kommuninvånarna anser kommunstyrelsen att det är lika viktigt att det görs många mindre insatser i den befintliga miljön som mer genomgripande åtgärder i samband med ny- eller ombyggnad
- Det är nödvändigt att ta ett samlat grepp kring trygghetsfrågan eftersom den har många dimensioner
- Kommunstyrelsen vill i detta sammanhang lyfta fram kommunfullmäktiges presidiums ansvar att utveckla dialogen med medborgarna
- Kommunen bör ha ett brett perspektiv i sitt arbete med att främja olika kulturyttringar som innefattar såväl ”klassiska” konstarter som mycket av det som sker inom ramen för föreningsliv och företagande
- Kommunstyrelsen vill peka på att det är viktigt efter de stora investeringarna i idrotts- och motionsanläggningar att säkerställa förmågan att driva och underhålla anläggningarna på ett sätt som gör att de bibehåller sin attraktivitet för Göingeborna
- Det är särskilt positivt att det i verksamhetsrapporten finns ett särskilt avsnitt om hållbarhet eftersom det knyter an till det horisontella prioriterade området ”Hållbara Göinge”
- Kommunstyrelsen vill lyfta den komplexitet som föreligger kring att det finns ett gap mellan ett demografiskt beräknat behov av bostäder och verklig efterfrågan
- Kommunstyrelsen ser gärna att det sker en inventering av obebodda hus och tomter
- Fiberutbyggnaden är en fortsatt utmaning, främst på landsbygden, men också genom efteranslutningar som det nu finns behov av i våra tätorter
- Kommunstyrelsen ser positivt på förvaltningens arbete med platsutvecklingen tillsammans med en bredd av aktörer

3.2.2 Återkoppling från föregående politiska analys

Kommunstyrelsen vill tydligt betona att det är mycket angeläget att verksamheterna verkligen tar tillvara digitaliseringens möjligheter. Ett nära samarbete med Unikom är en förutsättning för att få igång olika utvecklingsprojekt. I synnerhet måste mer fokus läggas på en digital utveckling i kundnära relationer och som kan leda till att kontakterna med verksamheterna underlättas.

3.2.3 Politisk analys av verksamhetsrapporten

Attraktiva byar att bo och leva i

Trygga byar och utomhusmiljö

Förvaltningen noterar med oro att den upplevda otryggheten ökat mellan 2018 och 2020. Detta har skett trots olika typer av insatser och trots att antalet anmälda brott faktiskt minskar. Ett område som förvaltningen arbetar med för att öka tryggheten är åtgärder i utomhusmiljön och i verksamhetsrapporten framhålls att det delvis är möjligt att bygga bort otryggheter i utomhusmiljön i samband med ny- eller ombyggnation. Men kommunstyrelsen förutsätter att det görs mycket mer för att minska känslan av otrygghet i utomhusmiljön än åtgärder i

samband med ny- eller ombyggnad. Det finns många enkla och praktiska åtgärder som kan vidtas i den befintliga miljön. Att snöröja, hålla rent och snyggt, klippa buskar, se till att det finns fungerande och bra belysning är exempel på enkla åtgärder som är effektiva och samtidigt har ett signalvärde att kommunen och fastighetsägaren tar dessa frågor på allvar. Det är lika viktigt att göra många mindre insatser i den befintliga miljön som mer genomgripande åtgärder i samband med ny- eller ombyggnad. Kommunstyrelsen kan se att en systematisk genomgång eller inventering av möjliga trygghetsskapande åtgärder i byarnas olika miljöer kunde vara ett bra angreppssätt här.

Kommunstyrelsen tycker att det är nödvändigt att ta ett samlat grepp kring trygghetsfrågan, eftersom den har så många dimensioner. Trygghet eller otrygghet är något man upplever och upplevelsen behöver inte vara kopplad till hur stora de faktiska riskerna är att råka ut för något som är farligt eller obehagligt. Det är därför de små åtgärdernas signaler är så viktiga. Den upplevda tryggheten påverkas också av samhällsutvecklingen i allmänhet och i lokalsamhället i synnerhet. Dialog, möten och samtal är viktigt för att man ska känna trygghet och tillit till andra människor och grupper i lokalsamhället, särskilt när befolkningens sammansättning ändrats på ett ganska genomgripande sätt genom de senaste årens befolkningsutveckling. Kommunstyrelsen ser att det är ett gemensamt uppdrag för hela förvaltningen att arbeta med dessa frågor utifrån ett helhetsperspektiv, där alla pusselbitar ska ha en plats i helheten. Men politiken och de förtroendevalda har också en viktig roll i dessa frågor. Kommunstyrelsen vill därför i detta sammanhang lyfta fram fullmäktiges presidiums ansvar att utveckla dialogen med medborgarna. Trygghetvandringar i byarna är ett viktigt inslag i en sådan dialog som skapar trygghet och tillit, dels genom dialogen i sig och dels genom de idéer till faktiska åtgärder som kommer fram vid dessa tillfällen.

Appen CoYards är ett verktyg för polisen att använda vid grannsamverkan. Det har dock inte blivit en prioriterad insats att arbeta med grannsamverkan i kommunen. Kommunstyrelsen ser optimistiskt på att detta arbete kommer upptas när den nya säkerhetssamordnaren är på plats i maj 2021.

Kulturutbudet

Förvaltningen redovisar att Göingeborna blir allt nöjdare med kulturutbudet, vilket är positivt. Utvecklingen framgår av att det så kallade Nöjd-kund-index för kultur har ökat från 52, år 2012, till 61, år 2019. Men resultatet kan bli ännu bättre. I rapporten nämns att förvaltningen behöver bli bättre på att fånga upp det fantastiska kulturutbud som finns utanför kommunens väggar och tillsammans med konstnärer och eldsjälmar marknadsföra och utveckla det ytterligare. Kommunstyrelsen är positiv till ambitionen, men menar att man bör ha ett bredare perspektiv och inte begränsa sig enbart till konstnärer och eldsjälmar. Kultur är svårdefinierat, mångtydigt, väldigt brett och innefattar många mänskliga aktiviteter och uttryck. Kultur är definitivt inte begränsat till konst och är absolut inte enbart en angelägenhet för eldsjälmar. Kommunen bör ha ett brett perspektiv i sitt arbete med att främja olika kulturyttringar som innefattar såväl ”klassiska” konstarter som mycket av det som sker inom ramen för föreningsliv och företagande. Kommunen bör också i sitt arbete med att främja kulturyttringar ha med i beaktande att kulturens roll även är att överbygga motsättningar, främja förståelse för det som kan upplevas annorlunda, bidra till tillit och sammanhållning samt fungera som ett kitt och en mötesplats i samhället. Kommunens roll bör vara att skapa förutsättningar för att kulturen får en sådan funktion i lokalsamhället.

Idrotts- och motionsanläggningar

I verksamhetsrapporten redovisas att nöjd-kund-index, för idrotts- och motionsanläggningar, har ökat från 40 till 58 mellan 2012–2019. Göingeborna är idag mycket nöjdare med kommunen idrotts- och motionsanläggningar än vad de var 2012. Anledningen är, enligt förvaltningen, de omfattande investeringar kommunen, föreningar och andra intressenter

genomfört under perioden. Kommunstyrelsen vill, liksom förvaltningen, peka på att det efter alla dessa investeringar nu är viktigt att säkerställa förmågan att driva och underhålla anläggningarna på ett sätt som gör att de bibehåller sin attraktivitet för Göingeborna. Detta är en förutsättning för att de även i fortsättningen används på ett sätt som bidrar till positiva upplevelser, hälsa, välmående och möten mellan människorna i lokalsamhället. Det är angeläget att de inte utvecklas till nya skamfläckar.

Göingebornas möjligheter att leva hållbart

Kommunstyrelsen ser positivt på att det i verksamhetsrapporten finns ett särskilt avsnitt om hållbarhet eftersom det knyter an till det horisontella prioriterade området ”Hållbara Göinge” i mål- och resultatplanen. Området är horisontellt, vilket innebär att hållbarhet ska återspeglas i allt som kommunen gör och bör därför finnas med i alla verksamhetsrapporter, oavsett vilken verksamhet det handlar om. Vi ser därför avsnittet som en mycket positiv första ansats som kan utvecklas vidare i kommande verksamhetsrapporter.

Tillgång till parker, grönområden och natur

I verksamhetsrapporten framhålls att Göingeborna fortsatt är nöjda med tillgången till parker, grönområden och natur. Det betonas att vi dock behöver bli bättre på att tillgängliggöra de fina naturvärdena för göingebor och besökare.

Kommunstyrelsen är nöjd med den redogörelse som getts vid ett sammanträde under våren 2021 av kommunens arbete med skötsel av grönytor. Kommunstyrelsen vill dock här rikta uppmärksamheten mot den diskussion som under senare tid varit kring skötseln av kommunens grönytor, som har föranlett både positiva och negativa synpunkter från allmänheten. Med hänsyn till detta är det viktigt med uppföljning framöver för att säkerställa att Göingeborna är nöjda med det arbete som kommunen genomför.

Nyproduktion och uppföljning av bostadsförsörjningsprogram

Utifrån de nyligen framtagna befolknings- och flyttningsstudierna framkommer att befolkningstillväxten har saktat in. Samtidigt ligger det planerade behovet av nyproduktion av 400 bostäder kvar. Om denna befolkningsutveckling fortsätter, hur möter man då upp detta mot behovet av nya attraktiva bostäder av olika typer? Kommunstyrelsen vill i detta avseende, precis som i tidigare politiska analyser, lyfta den komplexitet som föreligger kring att det finns **ett gap mellan ett demografiskt beräknat behov av bostäder och verklig efterfrågan**. Det är svårare att bedöma efterfrågan, än att beräkna det demografiska behovet, eftersom efterfrågan även måste ta hänsyn till hur många bostäder hushållen på en bostadsmarknad vill och har möjlighet att efterfråga.

Även för år 2020 har Region Skåne i rapporten ”Modell för bostadsefterfrågan i Skåne” gjort ett försök att komplettera bilden av det demografiska bostadsbyggnadsbehovet med skattningar av efterfrågan på bostäder. I analysen kopplar man ihop betalningsförmåga, kostnader för att kunna efterfråga nyproducerade bostäder och preferenser för hur man vill bo. Där konstateras att det finns ett gap mellan demografiskt behov av nya bostäder och efterfrågan. Vidare konstateras också att den köpkraftiga efterfrågan varierar stort inom Skåne. Enligt modellen är det inte möjligt att bygga bostäder på kommersiella villkor i Östra Göinge. Samtidigt föreligger ett intresse hos privata entreprenörer att bygga nya bostäder i kommunen och det är flera som söker bygglov i det syftet. Kommunstyrelsen kan således konstatera att det inte är en enkel ekvation att förhålla sig till.

Vad kommunstyrelsen vill betona i detta sammanhang är att parallellt med att det byggs nya bostäder, behöver förvaltningen även se över möjligheten att utrangera bostäder som inte upprätthåller kvalitet. Det finns för många bostäder i kommunen idag som har för låg standard och som inte lämpar sig som bostad. Kommunstyrelsen efterfrågar en redogörelse kring hur

förvaltningen arbetar med fastighetsägare som har ett stort behov av underhåll av sina fastigheter/bostäder. Likt en tabell över antalet nyproducerade bostäder, som förvaltningen presenterar, ser även kommunstyrelsen ett behov av en redovisning av **antal utstrangerade bostäder**, det vill säga bostäder som rivits eller inte längre används som bostad. Det hade tydliggjort nettoökningen av bostäder i kommunen.

Kommunstyrelsen ser gärna att förvaltningen beskriver definitionen av nyproducerade bostäder, i kontrast till nytillkomna bostäder och hur man mäter det. Inom Göinge hem har till exempel ett antal tomma vindar renoverats för att kunna bli bostäder. Är detta då nyproducerade eller nytillkomna bostäder enligt förvaltningens definition? Förvaltningen beskriver tydligt antalet nyproducerade bostäder, men kommunstyrelsen efterfrågar även en översiktlig bild av vilken **typ av upplåtelseform** de nyproducerade bostäderna har. Den redogörelsen bör dessutom ligga i linje med de uppsatta målen i bostadsförsörjningsprogrammet för att se hur väl kommunen uppfyller dem.

I bostadsförsörjningsprogrammet framkommer och beskrivs behov av bostäder utifrån målgrupp, äldre respektive yngre. Kommunstyrelsen noterar att hänsyn till målgrupp kopplat till bostäder inte finns i verksamhetsrapporten och önskar att förvaltningen i kommande rapport beskriver hur deras arbete kring bostadsutveckling beaktar olika målgrupper.

Inventering av obebodda hus och tomter

Kommunstyrelsen har uppmärksammat att flera andra kommuner arbetar med att inventera sina obebodda hus och tomter, vilka finns i de flesta kommuner. Om inga åtgärder vidtas kring dessa obebodda hus och tomter bidrar de till att det blir ödsligt och förfallet. Samtidigt kan det vara flera presumtiva invånare som inte hittar någonstans att bo. Det kan därmed bli en win-win situation, genom att ödehus försvinner och någon kan hitta en tomt eller fastighet att förvandla till sitt drömboende. Kommunstyrelsen ser en potential i att göra detta även i Östra Göinge och undrar om och i så fall hur förvaltningen arbetar med denna fråga kring kartläggning av obebodda hus och tomter i kommunen.

Varierat utbud av olika upplåtelseformer

Kommunstyrelsen konstaterar, likt förvaltningen, att det föreligger ett fortsatt behov av att bygga bostadsrätter i kommunen. Kommunstyrelsen ser positivt på att förvaltningen även fortsättningsvis arbetar för att stärka marknaden för bostadsrätter i Östra Göinge och där attraktivitet och erbjudandet av attraktiva lägen är i fokus.

Attraktiva byar möjliggör högre fastighetspriser

I enlighet med förvaltningen framhåller kommunstyrelsen att det är positivt att bostadspriserna rör sig uppåt, och instämmer även i att utvecklingen dock är långt ifrån tillräcklig. Kommunen kan även här bara påverka indirekt genom att arbeta för att göra kommunen så attraktiv som möjligt.

Bredband via fiber

Fiberutbyggnad är en fortsatt utmaning, främst på landsbygden, men också genom de efteranslutningar som det nu finns behov av i våra tätorter. Många fastighetsägare som tackade nej i ett första skede har nu flyttat och nya fastighetsägare, som i de flesta fall tillhör den yngre generationen, har flyttat in. De ser bredband som en förutsättning för att kunna bo kvar och inser inte alltid att det oftast varken är lätt, snabbt eller billigt att få tillgång till bredband i efterhand, när alla grannar redan har en anslutning. När det gäller arbetet med fiberutbyggnad i Östra Göinge så är det marknaden som bygger, men det är ingen annan än kommunen som kan driva ett påverkansarbete, vara spindeln i nätet och fortsatt vara proaktiv för att underlätta för leverantörerna på marknaden. Kommunstyrelsen vill därför understryka

att förvaltningen måste fortsätta arbeta för att alla Göingebor ska få tillgång till bredband via fiber.

Gator och vägar

Väghållning handlar om byggande och drift av väg, där bl.a. staten via Trafikverket har ett stort ansvar. Kommunstyrelsen vill här understryka att det på såväl förvaltningsnivå som politisk nivå finns ett ansvar när det gäller påverkansarbete mot Trafikverket, vilket innebär att båda nivåerna har ett kontinuerligt arbete att genomföra.

Väg 19 mellan Broby och Bjärlöv

Att vägplanen för ombyggnad av väg 19 nu är fastställd är väldigt positivt för kommunen. Väg 19 är en stor infrastruktursatsning som påverkar flera olika nivåer och aktörer. Kommunstyrelsen ser med tillförsikt fram emot den handlingsplan som förvaltningen ska ta fram som beskriver hur kommunen ska använda väg 19 för att skapa tillväxt och stärka samhällsutvecklingen. I samband med nästa verksamhetsrapport vore det intressant att få en dragning i kommunstyrelsen kring dessa planer.

Skånes gröna hjärta

Kommunstyrelsen ser positivt på förvaltningens arbete med platsutveckling, tillsammans med en bredd av aktörer, för att stärka Östra Göinge som Skånes gröna hjärta. Man ser fram emot en återkoppling kring handlingsplanen och resultatet av genomförda åtgärder. Likaså vad gäller det platsutvecklingsprojekt som beskrivs i rapporten, hur projektet utvecklas och stärker Östra Göinge som plats.

3.2.4 Fördjupningsområde

Det är viktigt att följande områden lyfts fram tydligt i kommande verksamhetsrapport och att förvaltningen tydligt redogör för hur man arbetat med dessa områden.

Rivning och utrangering av bostäder

Det finns för många bostäder i kommunen idag som har för låg standard och som inte lämpar sig som bostad. Kommunstyrelsen efterfrågar en redogörelse kring hur förvaltningen arbetar med fastighetsägare som har ett stort behov av underhåll av sina fastigheter/bostäder. Likt en tabell över antalet nyproducerade bostäder, som förvaltningen presenterar, ser även kommunstyrelsen ett behov av en redovisning av **antal utrangerade bostäder**, det vill säga bostäder som rivits eller inte längre används som bostad.

Inventering av obebodda hus och tomter

Kommunstyrelsen har uppmärksammat att flera andra kommuner arbetar med att inventera sina obebodda hus och tomter. Om inga åtgärder vidtas kring dessa obebodda hus och tomter bidrar de till att det blir ödsligt och förfallet. Samtidigt kan det vara flera presumtiva invånare som inte hittar någonstans att bo. Kommunstyrelsen ser en potential i att göra detta även i Östra Göinge och undrar om och i så fall hur förvaltningen arbetar med denna fråga kring kartläggning av obebodda hus och tomter i kommunen.

Trygga byar och tryggare göingebor

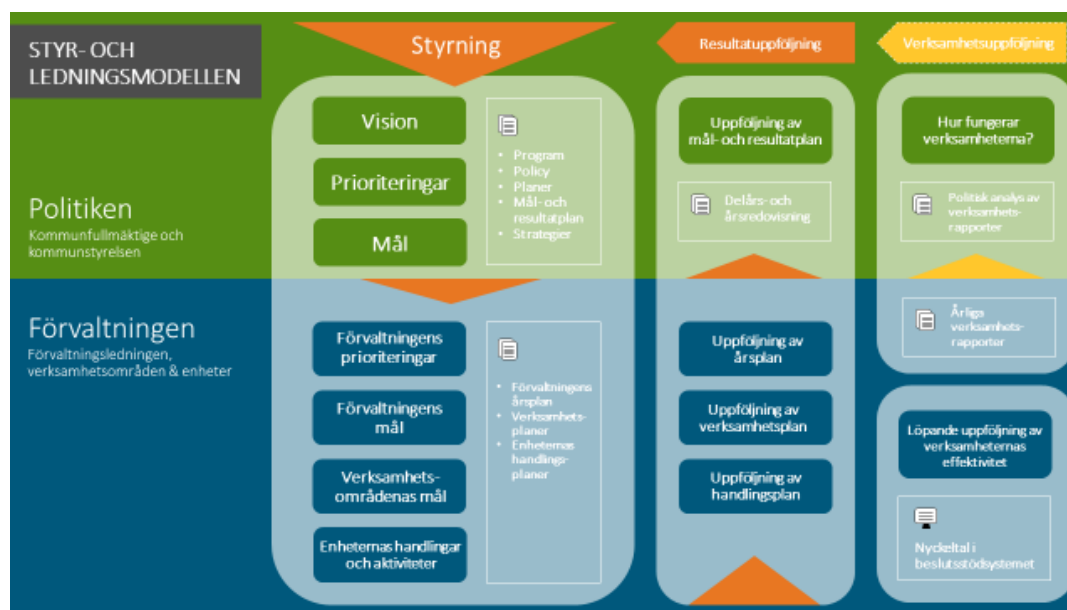
Kommunstyrelsen tycker att det är nödvändigt att även i fortsättningen ha ett samlat grepp kring trygghetsfrågan, eftersom den har så många dimensioner. Kommunstyrelsen ser att det är ett gemensamt uppdrag för hela förvaltningen att arbeta med dessa frågor utifrån ett helhetsperspektiv, där alla pusselbitar ska ha en plats i helheten. Det är viktigt att det sker en tydlig redogörelse i kommande rapport hur detta arbete fortskrider.

4 Uppföljning och utvärdering

Nedan följer en kortare beskrivning av den modell enligt vilken kommunstyrelsens resultatutskott arbetar utifrån.

4.1 Modell för uppföljning och utvärdering

En viktig del i alla styr- och ledningsmodeller är att det finns en tydlig metod för hur uppföljning och utvärdering ska fungera. I den av kommunfullmäktige fastställda styr- och ledningsmodellen har dessa delar en uttrycklig och framträdande roll som åskådliggörs enligt nedan.

Utifrån Verksamhetsrapporterna arbetar politiken enligt följande utvärderingsmodell:

1. Verksamhetsrapporten för ett område presenteras för kommunstyrelsen.
2. Verksamhetsrapporten remitteras till kommunstyrelsens resultatutskott.
3. Utskottet arbetar fram en politisk analys kopplat till styrande politiska dokument.
4. Analysrapporten överlämnas till kommunstyrelsen för behandling.
5. Kommunstyrelsens fastställda analys framläggs för kommunfullmäktige för presentation, genomgång och politisk debatt.

Resultatet av utvärderingen ska sedan sammanställas och analyseras. Fyra frågeord kan vara till hjälp vid analyser:

- Skillnader?
- Tendenser?
- Samband?
- Orsaker?

4.2 Syfte och metod vid utvärdering av verksamhetsrapport

I analysen kommer man förhoppningsvis att:

- göra en helhetsbedömning i förhållande till målen
- söka framgångsfaktorer respektive söka orsaker till att man inte når målen
- skapa tankar/idéer kring framtida inriktningar/mål

Det finns en rad utgångspunkter för politiker att förhålla sig till inför utvärderingsarbetet. Det är viktigt/nödvändigt att:

- sätta sig in i verksamheterna och förstå dessa
- förstå vad förvaltningen vill med sitt arbete inom olika verksamheter
- förstå vilka utmaningar/prioriteringar verksamheterna har framför sig
- skapa sig en insikt vad som är reglerat i lagar och förordningar
- skilja på verksamheternas grunduppdrag och det som är uppsatt i lokala politiska mål och dokument
- fokusera på resultat och inte på aktiviteter
- förstå att vissa delar av verksamheterna i dagsläget kan vara svåra att följa upp och utvärdera

5 Övergripande dokument

5.1 Styrande dokument för området Attraktiva byar

Utöver Mål- och resultatplanen finns som komplement en rad politiskt framtagna dokument. På kommunfullmäktigenivå benämns dess som programhandlingar, policy och långsiktiga planer och har en varaktighet på mer än 10 år. Motsvarande dokument på kommunstyrelsenivå benämns strategier och har ett kortare tidsperspektiv, dock ofta längre än en mandatperiod. För området Attraktiva byar finns följande fastställda handlingar på de olika politiska nivåerna.

5.1.1 Kommunfullmäktigenivå

- Mål- och resultatplan 2020 – 2023.
- Översiktsplan för Östra Göinge kommun. Fastställd 2019
- Programhandling för miljöarbete. Fastställd 2014.
- Bostadsförsörjningsprogram. Fastställd 2017.
- Ägardirektiv för Göingehem AB.
- Ägardirektiv för Östra Göinge Renhållnings AB
- Ägardirektiv för Skåne Blekinge Vattentjänst AB

5.1.2 Kommunstyrelsenivå

- Strategin Det livsviktiga vattnet. Fastställd 2015
- Strategin Trafikstrategi. Fastställd 2017

5.1.3 Kommunfullmäktige avseende Attraktiva byar

Mål- och resultatplanen 2020 - 2023

En sammanfattning av innehållet som berör Attraktiva byar finns i avsnitt 3.1

Planeringsdokument/programhandling Översiktsplan 2019

Den nuvarande Översiktsplanen för Östra Göinge kommunen fastställdes år 2019.

Översiktsplan 2019 är ett omfattande planeringsdokument som tar sin utgångspunkt i de prioriterade områdena för mål- och resultatplanen 2020 – 2023. Men verksamhetsrapporten kan inte ta en utgångspunkt från denna Översiktsplan eftersom den först får verkan från och med verksamhetsåret 2020 och framåt. Men nedan finns ändå en sammanfattning av de viktigaste delarna rörande byutveckling och boende.

Attraktiva byar.

Östra Göinges livskraftiga byar med sina olika karaktärer är Östra Göinges själ. Detta är en viktig utgångspunkt för byutvecklingen där vi tar tillvara det som unikt och förädlar det som skapar trivsel, trygghet och hållbarhet. Göingeborna ska vara stolta över att bo i Skånes gröna hjärta.

Bostäder.

En viktig nyckel för att vilja bo och verka i kommunen är att det finns bra bostäder i trivsamma byar. Östra Göinge har de senaste åren gått från en situation med bostadsöverskott till en med begränsad bostadsbrist. Därför behöver det byggas nya bostäder av olika typer och med olika upplåtelseformer. Ett mer varierat utbud av bostäder kan efterfrågas av människor med olika bakgrund och behov. Det gynnar en fortsatt positiv befolkningsutveckling och en balanserad inflyttning. Dessutom skapar det förutsättningar för omflyttning och positiva flyttkedjor. Kommunens främsta verktyg i detta arbete är Göingehem, som genom att gå före kan stimulera privata aktörer att satsa i Östra Göinge.

Trivsel och trygghet.

Ambitionsnivån, när det gäller gestaltning och utformning av våra byamiljöer, behöver höjas ytterligare. Byarna ska förmedla trygghet, närhet och omtanke. Att vistas i Östra Göinges byar ska kännas som att komma hem. För att nå dit krävs fördjupad samverkan mellan kommunen, Göingehem och andra aktörer på bostads- och fastighetsmarknaden. Arbetet för att få bort vanskötta eller förfallna byggnader, skamfläckar, måste fortsätta. En attraktiv by är trygg, levande och hållbar. I byn finns naturliga mötesplatser såsom butiker, café, busstation, bibliotek, idrottsanläggningar och föreningslokaler. Gående och cyklister är prioriterade framför andra trafikanter vid planering och omgestaltning av byn. Att vistas i byn ska kännas tryggt under dygnets alla timmar.

Planeringsdokument Fördjupade översiktsplaner

Som komplement till Översiktsplanen finns tre stycken fördjupade översiktsplaner. Dessa ska på ett mera tydligt sätt peka ut utvecklingslinjer för **byutvecklingen**. Följande planförslag finns för respektive plan:

Knislinge antagen år 2014

- Utveckla Knislinge hållbart
- Prioritera kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar
- Utveckla kultur- och grönstråket
- Förtäta centrum
- Byn ska växa i norr och söder
- Förstärk Mickelstorg som handelscentrum
- Skapa nytt resecenter och mötesplats vid Brobyvägen

Broby antagen 2017

- Utveckla byn hållbart och klimatsäkert
- Prioritera kollektivtrafiken
- Förtäta och försköna centrum
- Förstärka gång- och cykelvägnätet
- Öka Bastholmens attraktivitet
- Utveckla tätortsnära rekreation
- Förbättra tillfarten till det norra verksamhetsområdet

Glimåkra antagen 2017

- Utveckla Glimåkra hållbart
- Stötta den utveckling som sker vid Trollacenter
- Förstärk kopplingen mellan Trollacenter och centrum av byn
- Förtäta genom byggnation i lucktomter
- Arbeta för en ökad mångfald i bostadsutbudet
- Bygga ut cykelvägnätet och förtydliga kopplingen till busshållplatsen
- Förbättra kommunikationerna med Osby

Planeringsdokument/programhandling Bostadsförsörjningsprogram 2017 - 2025

I programmet finns om **bostäder** ett antal områden med politiska riktlinjer:

- Hållbarhet – Kommunen ska verka för ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart byggande och boende i Östra Göinge kommun. För att motverka utanförskap och segregation ska kommunen, genom sitt bostadsföretag och andra aktörer, verka för upprustning och modernisering av bostadsbeståndet i hela kommunen.

- Rörlighet – Kommunen ska i sitt arbete med planer skapa förutsättningar för ett bredare utbud av attraktiva boendeformer avseende marklägenheter, upplåtelseformer, hustyp och läge. Kommunen ska verka för mångfald och strategisk nyproduktion som stimulerar till flyttkedjor och ett bättre utnyttjande av bostadsbeståndet.
- Långsiktighet – För att möta det framtida behovet av nya bostäder ska första hand byarna utefter riksväg 19 prioriteras vad gäller arbetet med plan- och markberedskap.
- Attraktivitet – För att skapa långsiktigt goda förutsättningar/attraktivitet krävs åtgärder inom en rad områden som t.ex. kommunikationer, byutveckling, positionering.
- Mångfald – Kommunen ska verka för flexibilitet och mångfald i boendeformer för äldre. Samtidigt ska man också genom att föra en aktiv dialog säkerställa en beredskap för att till andra grupper särskilda behov på arbetsmarknaden.

5.1.4 Kommunstyrelsen avseende infrastruktur

Trafikstrategi ”En strategi för ett hållbart resande”

Denna strategi tar sin utgångspunkt i det övergripande begreppet Hållbarhet. Viktiga utvecklingstendenser inom kommunikationer är:

- Minskad andel bilåkande
- Det digitala samhället
- Urbaniseringen
- Klimatförändringar

Övergripande inriktningar är:

- Hållbart resande
- Hållbar trafiksäkerhet.

I en rad direktiv inom en rad områden pekar kommunstyrelsen färdriktningen för förvaltningen:

- Samhällsplanering
 - Tätbebyggda områden ska planeras så att man kan möjliggöra resurssnåla resor och transporter.
 - Bebyggelse och transportsystem ska utformas gemensamt så att tätortsmiljön som helhet bidrar till en attraktiv by i Östra Göinge.
 - I tätbebyggda områden ska de olika transportslagen kunna knytas samman.
- Gångtrafik
 - Gångnätet ska vara heltäckande, bekvämt, kontinuerligt, gent och med god ytstandard.
 - I de centrala delarna av byarna ska gångnätet prioriteras bland trafikslagen.
 - Höga krav ska ställas när det gäller gångvägarnas utformning för barn, äldre och funktionshindrade.
 - Gångtrafikanternas säkerhet ska prioriteras framför andra trafikslags behov av framkomlighet.
- Cykeltrafik
 - Cykelnätet ska vara heltäckande, bekvämt, kontinuerligt, gent och med god ytstandard.
 - Cykelvägnätet ska prioriteras och utvecklas så att det bildar ett sammanhängande nät.

- Huvudnätet för cykeltrafik ska ha god tillgänglighet och framkomlighet året runt.
- Cykeltrafikens krav på säkerhet och framkomlighet ska prioriteras framför bilens framkomlighet.
- Kollektivtrafik
 - Kollektivtrafikens fordon och hållplatser ska planeras för trafiksäkerhet, trygghet och tillgänglighet.
 - Det ska finnas effektiva, bekväma och trivsamma bytespunkter mellan olika trafikslag.
 - Kollektivtrafiken ska utvecklas i starka stråk med hög turtäthet.
 - Superbusskonceptet ska införas som ett tydligt alternativ till övrig regional busstrafik.
 - Kommunen ska samverka med Region Skåne för att utveckla kollektivtrafiklösningar på landsbygden.
- Biltrafik
 - Biltrafiknätet ska vara heltäckande och framkomligheten i regionalt och kommunalt huvudvägnät ska förbättras i kombination med förbättrad trafiksäkerhet.
 - Gator och vägar ska utformas på ett sådant sätt som gör det tydligt att hastighet och körsätt ska anpassas till lokala förhållanden.
 - Övergången till mera klimatanpassade fordon inom kommunal verksamhet ska påskyndas genom en rad strategiskt riktade åtgärder.